

Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого
Кафедра економічної теорії

С И Л А Б У С
навчальної дисципліни
«ПРАВО ТА ЕКОНОМІКА»
(за вибором студента)

Рівень вищої освіти – другий (магістерський) рівень

Ступінь вищої освіти – магістр

Галузь знань – 05 «Соціальні та поведінкові науки»

Спеціальність – 051 «Економіка»

Спеціалізація – «Бізнес-консалтинг»

Харків – 2019

Силабус навчальної дисципліни «Право та економіка» для студентів другого (магістерського) освітньо-кваліфікаційного рівня галузі знань 05 «Соціальні та поведінкові науки» спеціальності 051 «Економіка» спеціалізації «Бізнес-консалтинг» фінансово-правового факультету. Харків: Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого, 2019. 25 с.

Розробник

Гриценко Олена Аврамівна – професор кафедри економічної теорії,
доктор економічних наук, професор

Затверджено на засіданні кафедри економічної теорії

(протокол № 5 від 10 січня 2019 р.)

Дата оновлення – 12 вересня 2019 р.

Завідувачка кафедри Л. С. Шевченко

Зміст

1. Вступ.....	4
2. Анотація програми та основні модулі навчальної дисципліни.....	8
3. Вимоги викладача.....	10
4. Контрольні заходи результатів навчання.....	11
5. Самостійна робота, показники академічної активності та додаткових освітніх досягнень студентів.....	13
6. Інформаційне забезпечення самостійної роботи студентів.....	14

1. Вступ

1.1. Дані про викладача, який викладає цей курс:

Гриценко Олена Аврамівна – д.е.н., професор, професор, 704-92-58,
grytsenkohelena@gmail.com

1.2. Мета та завдання навчальної дисципліни

«Право та економіка» – новий напрям наукових досліджень і нова навчальна дисципліна. Її призначення полягає в тому, щоб студенти отримали знання, які стануть критеріями вибору правових рішень, спроможних забезпечити економічну ефективність. Трансформація правових форм у суспільстві, що переживає корінні зміни в економіці, потребує нових поглядів на існуючий взаємозв'язок економічних і правових відносин.

У процесі вивчення навчальної дисципліни студенти зможуть відповісти на численні питання, які виникають у реальній практиці: чи дійсно правознавці описують правовий світ таким, яким він є насправді; чи спроможне право виправити економічні відносини; як право впливає на економіку; яку роль право відіграє у процесі реформування економіки та багато інших.

Основні завдання навчальної дисципліни:

- виявити міждисциплінарний характер розуміння єдності права і економіки;
- засвоїти основні поняття, якими керуються фахівці в галузі «право та економіка»;
- визначити методологічні принципи дослідження;
- ознайомитися з теоретичними концепціями «право та економіка», «економіка і право», «економічний аналіз права»;
- визначити критерії оцінки правових норм;
- обґрунтувати способи вирішення завдань із розвитку економічної системи завдяки застосуванню ефективних правових норм відповідно до інтересів країни і необхідності їхнього втілення в економічні програми;

– орієнтуватися в сучасних правових системах, що регулюють економічні явища.

1.3. Місце навчальної дисципліни у структурі освітньо-професійної програми

Навчальна дисципліна належить до циклу навчальних дисциплін за вибором студента.

Пререквізити: Вивчення навчальної дисципліни базується на знаннях навчальних дисциплін загальної фахової підготовки: «Сучасні економічні теорії», «Економічна теорія сфери послуг», «Економіка та організація консалтингової діяльності», а також циклу дисциплін спеціальної фахової підготовки: «Інвестиційно-інноваційний бізнес-консалтинг», «Міжнародний бізнес-консалтинг», «Фінансовий бізнес-консалтинг», «Маркетинговий бізнес-консалтинг».

Постреквізити: Основні положення навчальної дисципліни мають застосовуватися при вивченні таких навчальних дисциплін: «Нематеріальна економіка», «Юридичний консалтинг», «Міжнародне економічне право», «Корпоративне право».

1.4. Опис навчальної дисципліни:

- кількість кредитів ЕКТС – 5,0;
- загальна кількість годин – 150;
- термін викладання – 1 семестр.

1.5. Перелік предметних компетентностей здобувача вищої освіти

Предметні компетентності здобувача вищої освіти, сформовані в результаті освоєння навчальної дисципліни:

ПК – 1.	Знання теоретичних концепцій, що обґрунтовують взаємозв'язок права та економіки.
ПК – 2.	Здатність до теоретичного аналізу об'єктивних закономірностей виникнення права як інституту регулювання економічної поведінки.
ПК – 3.	Здатність до створення інноваційних практичних моделей

	відтворення правових норм відповідно до об'єктивних потреб економічного розвитку.
ПК – 4.	Уміння визначати специфічні риси різних напрямів дослідження: право та економіка, економіка і право, економічний аналіз права.
ПК – 5.	Навички оперувати основними теоретичними концепціями, що застосовуються для розроблення заходів правового регулювання економічної діяльності.
ПК – 6.	Знання основних понять, принципів, інструментів впливу права на економічні процеси.
ПК – 7.	Уміння визначити механізм впливу права на забезпечення ефективності в економіці в цілому та забезпечення доцільності прийнятих рішень у конкретних бізнесових структурах.
ПК – 8.	Здатність до обґрунтування необхідності створення нових норм права відповідно до потреб реформування економічних процесів.
ПК – 9.	Уміння орієнтуватися в нормативних документах, що спрямовані на формування нової моделі національної економіки.
ПК – 10.	Навички самостійного та інноваційного аналізу правових норм, що регулюють різні галузі суспільного життя.
ПК – 11.	Знання критеріїв для оцінки правових норм різних галузей права та їх спрямування на вирішення суперечності справедливості та ефективності.
ПК – 12.	Уміння самостійно висувати аргументи проти застосування норм права, що погіршують умови перерозподілу доходів.
ПК – 13.	Знання системи трансакційних витрат, які складають умови договірному праву.
ПК – 14.	Уміння виявляти складності, що виникають при економічному аналізі права в країнах континентального права.
ПК – 15.	Навички оцінювати порівняльні переваги та недоліки різних правових систем – англосаксонської та континентальної, з метою запровадження більш ефективних способів впливу права на економіку.
ПК – 16.	Здатність до аналізу причин, факторів та умов, що сприяють виникненню хабарництва, та пропонувати заходи щодо його попередження.
ПК – 17.	Уміння приймати рішення в умовах невизначеності та ризику з можливістю їх компенсувати завдяки нормам контрактного права.
ПК – 18.	Здатність до аналізу передумов, які забезпечують укладення досконалого контракту.
ПК – 19.	Уміння прорахувати витрати на попередження опортуністичної поведінки контрагента.
ПК – 20.	Знання економічних механізмів існування шлюбу, розлучення, сурогатного материнства, трансплантації з метою розроблення адекватних правових форм, що забезпечать їх цивілізований характер.

ПК – 21.	Здатність до аналізу особливостей майнових, господарських та економічних злочинів з метою їх попередження.
----------	--

1.6. Перелік результатів навчання здобувача вищої освіти

У результаті засвоєння навчальної дисципліни здобувач вищої освіти повинен демонструвати такі результати навчання:

РНС НД – 1.1.	Аналізувати об'єктивні та теоретичні передумови виникнення навчальної дисципліни «Право та економіка».
РНС НД – 1.2.	Здатність до інноваційного обґрунтування теоретико-методологічних підходів, які використовуються в економічному аналізі права.
РНС НД – 1.3.	Аналізувати поточний стан правової системи та наслідки її впливу на процес регулювання ринкових відносин.
РНС НД – 1.4.	Здатність бачити економічні підстави, які породжують певні правові форми.
РНС НД – 1.5.	Аналізувати критерії ефективності загального права з точки зору його можливостей максимізувати суспільне багатство.
РНС НД – 1.6.	Здатність довести, що, з точки зору економічного аналізу права, роль прецеденту та розподілу відповідальності між приватними особами й суспільними установами стає більш ефективним в умовах загального права.
РНС НД – 1.7.	Здатність обґрунтувати, що захист прав власності законом створює найвищі стимули для ефективного розподілу ресурсів.
РНС НД – 1.8.	Аналізувати труднощі, що супроводжують надання й забезпечення прав власності, та виявити алгоритм дій щодо їх спрощення.
РНС НД – 1.9.	Аналізувати умови виникнення базової моделі відповідальності за ненавмисне заподіяння шкоди за умови дотримання міри обережності.
РНС НД – 1.10.	Аналізувати ситуації, за яких безумовна відповідальність є найбільш підходящим правилом відповідальності для особливо шкідливих видів діяльності з метою їх оформлення в офіційних документах.
РНС НД – 2.1.	Здатність розробляти правові конструкції, що надійно захищають власників інтелектуальних продуктів.
РНС НД – 2.2.	Аналізувати результати правових дій на основі економічних підходів з точки зору їх ефективності або справедливості.
РНС НД – 2.3.	Визначати умови ефективного використання економічних функцій штрафних санкцій при покараннях суб'єктів правопорушень і злочинів.
РНС НД – 2.4.	Аналізувати фактори, що ускладнюють застосування правил

	відповідальності за ненавмисне заподіяння шкоди з метою впровадження ефективних та справедливих механізмів вирішення конфліктів.
РНС НД – 2.5.	Здатність розробити та оцінити заходи контролю за можливими ризиками: пряме адміністративне регулювання безпеки; заборона загрозової діяльності; накладання штрафів за заподіяні збитки, застосування кримінальних санкцій.
РНС НД – 2.6.	Аналізувати основні принципи компенсації втрат та забезпечення цивільної та кримінальної справедливості.
РНС НД – 2.7.	Здатність визначати цінність людського життя як мериторного блага та забезпечення найефективнішого його захисту при здійсненні правових реформ.
РНС НД – 2.8.	Аналізувати ситуації, за яких виникає необхідність присудження штрафних компенсацій, та визначати їх розмір.
РНС НД – 2.9.	Аналізувати економіко-правові умови, наслідки сурогатного материнства, які повинні бути узгоджені при укладенні угоди на перехід батьківських прав.
РНС НД – 2.10.	Запропонувати контракти в практику трансплантації людських органів, що відповідають як традиційним (неформальним) стандартам, так і правовим нормам.
РНС НД – 2.11.	Здатність складати контракти, що пов'язані з наданням медичних послуг.

2. *Анотація програми та основні модулі навчальної дисципліни*

2.1. Анотація програми

Модуль 1. Загальні основи курсу «Право та економіка»

Розкриваються особливості предмету та методології навчальної дисципліни. Аналізується визначення предмету в аспекті економічної теорії, аналітичної економіки (економікс), інституціональної економіки, правової економіки, економіки і права. Характеризується відповідність норм права реальній економічній ситуації та принципам економічної ефективності. Виявляються методологічні передумови розподілу предмету на позитивну (вивчає поведінкові реакції економічних агентів на зміни в структурі стимулів, що відбуваються в результаті змін правової норми) та нормативну (визначає, якими повинні бути правові норми, щоб вони відповідали критеріям економічної доцільності) теорії. Аналізуються об'єктивні причини

неспроможності ринку, його провали та невдачі, що спонукають виникнення правового регулювання. Розкривається зміст ринкових екстерналій, негативний характер яких позначається на добробуті країни в цілому. Доводиться необхідність правового регулювання зайнятості та безробіття. Характеризується необхідність установлення чітких прав власності, які забезпечують найвигідніший спосіб прийняття економічних рішень. Доводиться договірний характер ринкових відносин, що обумовлюють найефективніші поведінкові моделі раціонального використання економічних ресурсів.

Модуль 2. Основні напрями правового регулювання економічних відносин

Розкривається взаємозв'язок ефективності ринкової економіки та конкурентного механізму її функціонування. Доводиться необхідність запобігання ринковій владі монополій завдяки нормам права. Характеризується механізм розподілу доходів і пов'язаних із ним проблем нерівності та бідності. Доводиться вплив механізму розподілу доходу на обсяг виробництва та реалізацію ідеї соціальної справедливості. Аналізується механізм оподаткування та його вплив на ефективність і справедливість розподілу суспільного і особистого доходу. Ухилення від сплати податків розглядається як опортуністична поведінка, що порушує інтереси однієї сторони. Аналізується правовий механізм функціонування ринку цінних паперів, завдяки якому здійснюється мобілізація фінансових ресурсів для задоволення інвестиційних потреб суб'єктів економічної діяльності та формування індивідуального багатства. Розглядаються економічні основи інституту сім'ї як одиниця суспільства, яка не тільки споживає, а й виробляє. Аналізуються економічні функції домогосподарства та правові регулятори, що сприяють їх ефективному виконанню. Шлюбні відносини розглядаються як комерційні партнерські відносини, що укладаються добровільним контрактним поєднанням. З'ясовуються особливості економічного змісту одруження, розлучення та їх наслідки щодо захисту дітей. Аналізується

необхідність правових способів регулювання природних прав людини на гідну смерть, трансплантацією органів. Розглядається злочинність як раціональна економічна поведінка суб'єктів, які орієнтуються на вигоди і витрати, враховуючи всі етичні, психічні та інші аспекти. Злочин характеризується як різновид ризикованого бізнесу, у якому людина прагне найефективніше використовувати наявний людський і фізичний капітал.

2.2. Основні модулі навчальної дисципліни

№	Модуль/назва	Кількість кредитів ЄКТС	Всього годин	Аудиторні заняття (контактні)				Самостійна робота студентів
				Лекції	Практичні заняття	Семінарські заняття	Інші види занять	
1	Модуль 1 Загальні основи курсу «Право та економіка».	2,0	60	8	14	–	Колоквіум (на ПЗ)	38
2	Модуль 2. Основні напрями правового регулювання економічних відносин.	3,0	90	8	16	–	Колоквіум (на ПЗ)	66
Разом		5,0	150	16	30	–	0	104

3. Вимоги викладача

Основний постулат викладання дисципліни побудований на реалізації студентоорієнтованого навчання. Такий підхід передбачає участь викладача в навчальній роботі студента шляхом створення для нього умов досягнення основних цілей навчання. Ці умови спрямовані на: а) створення атмосфери, в якій студент відчуває потребу в навчальній дисципліні; б) виявлення особистості студента та того, що спонукає його до вивчення дисципліни; в) активізацію діяльності студента як головної діючої особи в навчальному процесі; г) стимулювання активності, самостійності, інноваційності та творчості.

При вивченні навчальної дисципліни «Право та економіка» необхідно спиратися на конспект лекцій і рекомендовану літературу. Водночас

вітається використання інших джерел з альтернативними поглядами на ті чи інші питання задля формування продуктивної дискусії та різнобічного вивчення економічних процесів та явищ.

Студенти повинні регулярно відвідувати заняття; своєчасно та якісно виконувати завдання; активно працювати на практичних заняттях; брати участь в обговоренні дискусійних питань; формувати та висловлювати власну думку; відпрацьовувати пропущені практичні заняття; брати участь у роботі наукового гуртка, конкурсах, олімпіадах, вікторинах; підготовці тез доповідей та конференціях; публікації наукових статей.

Обов'язковою вимогою є дотримання норм «Кодексу академічної етики Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого».

4. Контрольні заходи результатів навчання

Методи контролю мають бути кількісними й якісними. Кількісні містять інформацію про оцінки студентів на основі бально-рейтингової системи. Якісні методи ґрунтуються на усному, письмовому опитуванні, експрес-опитуванні, виконанні тестових завдань, розв'язанні практичних завдань і задач, підготовці есе, проведенні колоквиумів, письмових робіт, співбесід зі студентами, захисті індивідуальних робіт тощо.

4.1. Розподіл балів між формами організації освітнього процесу і видами контрольних заходів:

лекції – 0 балів;

практичні заняття – 50 балів;

колоквиуми – 40 балів;

самостійна робота студентів – 10 балів.

Підсумкова оцінка знань: 100 балів.

Поточний контроль				Самостійна робота студентів	Підсумкова оцінка знань
Практичні заняття		Колоквіуми			
Модуль № 1	Модуль № 2	Колоквіум № 1	Колоквіум № 2		
max 25	max 25	max 20	max 20	max 10	max 100

Формою підсумкового контролю знань студентів із навчальної дисципліни є залік, що виставляється на основі результатів поточного контролю та виконання завдань самостійної роботи. Мінімальна кількість балів, за якої студент отримує залік, становить 60 балів.

4.2. Шкала підсумкової оцінки знань студентів

Підсумкова оцінка з навчальної дисципліни «Право та економіка» – залік, що виставляється в залікову книжку відповідно до такої шкали:

Оцінка	Оцінка за шкалою ECTS	Визначення	Оцінка за 100-бальною шкалою, що використовується в Нац. юрид. ун-ті ім. Ярослава Мудрого
ЗАРАХОВАНО	A	Відмінно - відмінне виконання, лише з незначною кількістю помилок	90-100
	B	Дуже добре - вище середнього рівня з кількома помилками	80-89
	C	Добре – у цілому правильна робота з певною кількістю незначних помилок	75-79
	D	Задовільно - непогано, але зі значною кількістю недоліків	70-74
	E	Достатньо - виконання задовольняє мінімальні критерії	60-69
НЕ ЗАРАХОВАНО	FX	Незадовільно – потрібно попрацювати перед тим, як перескласти	35-59
	F	Незадовільно – необхідна серйозна подальша робота, обов'язків повторний курс	1-34

4.3. Методи педагогічного контролю:

Традиційні методи:

– методи усного контролю: усне опитування (фронтальне та індивідуальне), диспут, моделювання та аналіз ситуаційних завдань, підготовка усних доповідей, колоквіум;

– методи письмового контролю: розв’язання тестових завдань, економічних задач, підготовка есе, рефератів у рамках запропонованих тем.

Інноваційні методи: ділові ігри, кейси, мозковий штурм.

Методи самоконтролю: самооцінка студента за питаннями для самоконтролю.

5. Самостійна робота, показники академічної активності та додаткових освітніх досягнень студентів

Самостійна робота студентів – це форма організації освітнього процесу, що охоплює різноманітні види індивідуальної і колективної навчальної діяльності, яка здійснюється під час аудиторних або позааудиторних занять під загальним чи безпосереднім керівництвом викладача.

Самостійна робота має сприяти:

- 1) формуванню системи наукових поглядів на взаємозв’язок права та економічного життя як суспільства в цілому, так і особистого існування людини;
- 2) розвитку навичок оперувати теоретичними знаннями щодо їх застосування для розроблення заходів правового регулювання економічної діяльності;
- 3) усвідомленому розумінню ідеї соціальної справедливості та її імплементації в підприємницькій і господарській діяльності;
- 4) формуванню установок на саморозвиток особистості;
- 5) вихованню цілеспрямованості, дисциплінованості, відповідальності та вольових якостей.

Важливою складовою самостійної роботи студентів є елементи науково-дослідної діяльності. Потрібна орієнтація студентів не лише на засвоєння готового знання, а й на пізнання, на самостійне вивчення економічної дійсності та формування власних умовиводів щодо проблемних питань. Така орієнтація потребує розвитку пізнавального інтересу студентів.

Самостійна робота студентів може здійснюватися у таких формах: підготовка до активного слухання лекцій; виконання домашніх завдань; поглиблене вивчення питань, що розглядалися на лекції; підготовка доповідей із проблемних питань практичного заняття; написання есе та рефератів; підготовка та захист наукових доповідей; підготовка до активних форм навчання на практичних заняттях; розроблення тематичних презентацій і кейсів; участь у роботі наукового гуртка; підготовка тез доповідей та участь у конференціях; написання та публікація наукових статей; рецензування робіт інших студентів; рецензування наукових статей; участь у конкурсах, олімпіадах, вікторинах; участь у підготовці наочних або технічних засобів навчання; підготовка до колоквіумів та заліку.

Показниками академічної активності та додаткових освітніх досягнень студентів є: відповіді на питання плану практичного заняття під час заняття; відпрацювання тем пропущених практичних занять; отримання документальних підтверджень активної діяльності студента (грамоти, дипломи тощо).

6. Інформаційне забезпечення самостійної роботи студентів

Основна література

Нормативно-правові акти:

Господарський кодекс України від 16.01.2003 № 436-IV (зі змін. та допов.). *Відомості Верховної Ради України (ВВР)*. 2003. № 18, № 19-20, № 21-22. ст. 144. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/436-15/card6> (дата звернення: 03.09.2019).

Доповідь Всесвітнього банку «Цифровые дивиденды». URL: <https://publications.worldbank.org/> (дата звернення: 03.09.2019).

Про авторське право і суміжні права: Закон України від 23.12.1993 № 3792-XII (зі змін. та допов.). *Відомості Верховної Ради України (ВВР)*. 1994. № 13. ст. 64. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3792-12> (дата звернення: 03.09.2019).

Про Антимонопольний комітет України: Закон України від 26.11.1993 № 3659-XII (зі змін. та допов.). *Відомості Верховної Ради України (ВВР)*. 1993. № 50. ст. 472. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3659-12> (дата звернення: 03.09.2019).

Про банки і банківську діяльність: Закон України від 07.12.2000 № 2121-III (зі змін. та допов.). *Відомості Верховної Ради України (ВВР)*. 2001. № 5-6. ст. 30. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2121-14> (дата звернення: 03.09.2019).

Про господарські товариства: Закон України від 19.09.1991 № 1576-XII (зі змін. та допов.). *Відомості Верховної Ради України (ВВР)*, 1991. № 49. ст. 682. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1576-12> (дата звернення: 03.09.2019).

Про загальні засади створення і функціонування спеціальних (вільних) економічних зон: Закон України від 13.10.1992 № 2673-XII (зі змін. та допов.). *Відомості Верховної Ради України (ВВР)*. 1992. № 50. ст. 676. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2673-12> (дата звернення: 03.09.2019).

Про захист економічної конкуренції: Закон України від 11.01.2001 № 2210-III (зі змін. та допов.). *Відомості Верховної Ради України (ВВР)*. 2001. № 12. ст. 64. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2210-14> (дата звернення: 03.09.2019).

Про інвестиційну діяльність: Закон України від 18.09.1991 № 1560-XII (зі змін. та допов.). *Відомості Верховної Ради України (ВВР)*. 1991. № 47. ст. 646. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1560-12> (дата звернення: 03.09.2019).

Про інноваційну діяльність: Закон України від 04.07.2002 № 40-IV (зі змін. та допов.). *Відомості Верховної Ради України (ВВР)*. 2002. № 36. ст. 266. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/40-15> (дата звернення: 03.09.2019).

Про Національний банк України: Закон України від 20.05.1999 № 679-XIV (зі змін. та допов.). *Відомості Верховної Ради України (ВВР)*. 1999. №

29. ст. 238. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/679-14> (дата звернення: 03.09.2019).

Про підприємництво: Закон України від 07.02.1991 № 698-XII (зі змін. та допов.). *Відомості Верховної Ради УРСР (ВВР)*. 1991. № 14. ст. 168. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/698-12> (дата звернення: 03.09.2019).

Про страхування: Закон України від 07.03.1996 № 85/96-ВР (зі змін. та допов.). *Відомості Верховної Ради України (ВВР)*. 1996. № 18. ст. 78. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/85/96-вр> (дата звернення: 03.09.2019).

Про схвалення Концепції розвитку цифрової економіки та суспільства України на 2018-2020 роки та затвердження плану заходів щодо її реалізації: Розпорядження Кабінету Міністрів України від 17 січня 2018 р. № 67-р. URL: <https://www.kmu.gov.ua/ua/npas/pro-shvalennya-konceptsiyi-rozvitku-cifrovoyi-ekonomiki-ta-suspilstva-ukrayini-na-20182020-roki-ta-zatverdzhennya-planu-zah> (дата звернення: 03.09.2019).

Про товарну біржу: Закон України від 10.12.1991 № 1956-XII (зі змін. та допов.). *Відомості Верховної Ради України (ВВР)*. 1992. № 10. ст. 139. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1956-12> (дата звернення: 03.09.2019).

Про цінні папери та фондовий ринок: Закон України від 23.02.2006 № 3480-IV (зі змін. та допов.). *Відомості Верховної Ради України (ВВР)*. 2006. № 31. ст. 268. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3480-15> (дата звернення: 03.09.2019).

Цивільний кодекс України від 16.01.2003 № 435-IV (зі змін. та допов.). *Відомості Верховної Ради України (ВВР)*. 2003. №№ 40-44. ст. 356. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15> (дата звернення: 03.09.2019).

Підручники:

Федулова Л. І. Інноваційна економіка: підручник. Київ: Либідь, 2006. 480 с.

Навчальні посібники

Викладачів кафедри економічної теорії НЮУ імені Ярослава Мудрого:
Економіка інтелектуальної власності: науково-методичні матеріали для

підготовки докторантів, аспірантів і магістрів за напрямом «Інтелектуальна власність» / за ред. д-ра екон. наук, проф. Л. С. Шевченко. Харків: Право, 2015. 120 с. URL:

http://dspace.nlu.edu.ua/bitstream/123456789/12373/1/Shevchenko_2015.pdf

(дата звернення: 03.09.2019).

Економічна теорія: навч. посіб. / за заг. ред. Л. С. Шевченко. 2-ге вид. Харків: Право, 2019. 268 с.

Марченко О. С. Бізнес-консалтинг: навч. посіб. Харків: Право, 2019. 204 с.

Нематеріальна економіка та управління формуванням і використанням інтелектуального капіталу: навч. посіб. / за заг. ред. Л. С. Шевченко. *Вісник Національного університету «Юридична академія України імені Ярослава Мудрого»*. Серія: *Економічна теорія та право*. Харків, 2013. № 3 (14). С. 217-349. URL: <http://dspace.nlu.edu.ua/handle/123456789/11014?mode=full> (дата звернення: 03.09.2019).

Основи економічної теорії у структурно-логічних схемах: навч. посіб. / за заг. ред. Л. С. Шевченко. 2-ге вид., змін. та допов. Харків: Право, 2013. 136 с.

Шевченко Л. С. Стратегічний бізнес-консалтинг: навч. посіб. Харків: Право, 2019. 302 с.

Інших авторів:

Вольчік В. В. Курс лекцій з інституційної економіки. 2000. URL: <http://kniga.scienceontheweb.net/kurs-lektsiy-institutsionalnoy.html> (дата звернення: 03.09.2019).

Економічна теорія права: навч. пос. для самостійної підготовки до курсового екзамену. Київ: Центр учбової літератури, 2015. 213 с.

Колесніченко І. М. Інституціональна економіка: навч. посіб. Харків: ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2015. 236 с.

Несененко П. П., Артеменко О. А., Патлата О. Є. Сучасні економічні теорії: навч. посіб. Одеса: ОНЕУ, 2017. 325 с.

Одинцова М. И. Экономика права. Москва: ГУ ВШЭ, 2007. 430 с.

Ткач А. А. Інституційна економіка. URL: <http://uchebniks.net/book/303-institucionalna-ekonomika-navchalnij-posibnik-tkach-a> (дата звернення: 03.09.2019).

Федулова Л. І. Інноваційна економіка: підручник. Київ: Либідь, 2006. 480 с.

Фертікова Т. М. Інституційна економіка: навч. посіб. Миколаїв: Видавництво ЧДУ, 2010. 128 с. URL: <https://anima4web.files.wordpress.com/2012/12/d184d0b5d180d182d196d0bad0bed0b2d0b0-d196d0bdd181d182d0b8d182d183d186d196d0b9d0bdd0b0> (дата звернення: 03.09.2019).

Монографії

Викладачів кафедри економічної теорії НЮУ імені Ярослава Мудрого:

Безпека людського розвитку в правовій, соціальній державі: монографія / за заг. ред. Л. С. Шевченко. Харків: Нац. ун-т «Юрид. акад. України ім. Ярослава Мудрого», Харків, 2013. 850 с. URL: <http://dspace.nlu.edu.ua/handle/123456789/4595> (дата звернення: 03.09.2019).

Економічна безпека держави: сутність та напрями формування: монографія / за ред. Л. С. Шевченко; Нац. юрид. акад. України ім. Ярослава Мудрого. Харків: Право, 2009. 312 с. URL: http://dspace.nlu.edu.ua/bitstream/123456789/12371/1/Shevchenko_2009.pdf (дата звернення: 03.09.2019).

Марченко О. С., Ярмак О. В. Національна інноваційна система як інтегратор знань: монографія. Харків: Изд. дом «Инжек», 2012. 250 с. URL: http://dspace.nlu.edu.ua/bitstream/123456789/1125/1/Marchenko_2012.pdf (дата звернення: 03.09.2019).

Нематеріальна економіка: управління формуванням і використанням інтелектуального капіталу: монографія / за ред. Л. С. Шевченко. Харків: Право, 2014. 404 с. URL: http://dspace.nlu.edu.ua/bitstream/123456789/12375/1/Shevchenko_2014.pdf

(дата звернення: 03.09.2019).

Соціальна держава: досвід політико-економічного аналізу: монографія / за ред. Л. С. Шевченко. Харків: Нац. ун-т «Юрид. акад. України ім. Ярослава Мудрого», 2012. 275 с. URL: <http://dspace.nlu.edu.ua/handle/123456789/4596>

(дата звернення: 03.09.2019).

Інших авторів:

Варналій З. С. Конкуренція і підприємництво: монографія. Київ: Знання України, 2015. 463 с.

Гальчинський А. Політична неоекономіка: начала оновленої парадигми економічних знань: моногр. Київ: Либідь, 2013. 472 с.

Гвидо К. Будущее права и экономики. Очерки о реформе и размышления / под науч. ред. М. И. Одинцовой; пер. с англ. И. Кушнारेвой. Москва: Изд-во Института Гайдара. 2016. 304 с.

Геєць В. М. Суспільство, держава, економіка. Феноменологія взаємодії та розвитку. Київ: Ін-т екон. та прогнозув., 2009. 864 с.

Гриценко А. А. Архітектоніка економічної безпеки: монографія. Київ: Ін-т екон. та прогнозув., 2017. 224 с.

Иерерхия и сети в институциональной архитектонике экономических систем: монография. Киев: Ин-т экон. и прогнозирова., 2013. 580 с.

Лейцель Дж. Право и экономика. Москва: Изд-во Института Гайдара, 2016, 416 с. URL: <https://www.yakaboo.ua/principy-prava-i-jekonomiki-rukovodstvo-dlja-ljuboznatel-nyh.html> (дата звернення: 03.09.2019).

Норт Д., Волліс Дж., Вайнгест Б. Насильство та суспільні порядки. Основні чинники, які вплинули на хід історії. Київ: Наш Формат, 2017. 352 с.

Познер Р. Економічний аналіз права: наукове видання. Київ: «Акта», 2002. 862 с.

Стігліц Дж. Е. Економіка державного сектора: монографія. Пер. з англ. Київ: Основи, 1998. 854 с.

Хиллман Арье Л. Государство и экономическая политика. Возможности и ограничения управления: учебное пособие. Москва:

Издательский дом ГУ ВШЭ, 2009. 879 с.

Ходжсон Д. Экономическая теория и институты. Манифест современной институциональной теории. Москва: Дело, 2003. 464 с.

Додаткова література

Статті

Викладачів кафедри економічної теорії НЮУ імені Ярослава Мудрого:

Гриценко О. А. Верховенство права в контексті економічної теорії. *Економічна теорія та право*. 2015. № 3 (22). С. 77-88. URL: <http://econtlaw.nlu.edu.ua/верховенство-права-в-контексті-еконо/>. (дата звернення: 03.09.2019).

Гриценко О. А., Золотарьова Ю. І. Неформальні інститути в контексті реалізації економічних та соціальних прав людини. *Вісник Національного університету «Юридична академія України імені Ярослава Мудрого»*. Серія: Філософія, філософія права, політологія, соціологія. 2015. № 2 (25). С. 224-239. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vnyua_2015_2_25. (дата звернення: 03.09.2019).

Гриценко О. А. Економічна теорія права власності. *Вісник Національної юридичної академії імені Ярослава Мудрого*. Серія: *Економічна теорія та право*. 2011. Вип. 4 (7). С. 93-103.

Гриценко О. А. Економічні основи права нерухомої власності. *Економічна теорія і право*. 2016. № 1 (24). С. 43-5.

Гриценко О. А. Економічні підходи до пошуку предмету регулювання медичного права. *Економічна теорія та право*. 2017. № 1 (28). С. 43-54

Гриценко О. А. Методологічні основи дослідження договірної права. *Наукові праці Донецького національного технічного університету*. Сер. *Економічна*. 2014. № 3. С. 5-12.

Гриценко О. А. Теорія трансакційних витрат. *Вісник Національної юридичної академії імені Ярослава Мудрого*. Серія: *Економічна теорія та право*. 2012. Вип. 1 (8). С. 109-120.

Губін К. Г., Набатова О. О. Стан та перспективи розбудови правової

економіки в українській системі формування доходів. *Економічна теорія та право*. 2016. № 4 (27). С. 77-86. URL: <http://econtlaw.nlu.edu.ua/стан-та-перспективи-розбудови-правов/> (дата звернення: 03.09.2019).

Вовк І. А. Економічні аспекти демократії. *Економічна теорія та право*. 2016. № 4 (27). С. 87-96. URL: <http://econtlaw.nlu.edu.ua/економічні-аспекти-демократії/> (дата звернення: 03.09.2019).

Камінська Т. М., Костюченко О. Є. Правові засади розвитку договірної економіки в охороні здоров'я України. *Економічна теорія та право*. 2016. № 4 (27). С. 57-66. URL: <http://econtlaw.nlu.edu.ua/правові-засади-розвитку-договірної-е/> (дата звернення: 03.09.2019).

Левковець О. М. Юридичні послуги у сфері інтелектуальної власності: економічна та соціальна ефективність. *Економічна теорія та право*. 2016. № 3 (26). С. 124-137. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vnyua_etp_2016_3_11 (дата звернення: 03.09.2019).

Марченко О. С. Деструкції національного ринку юридичних послуг: зміст та наслідки для формування правової економіки. *Економічна теорія та право*. 2016. № 2 (25). С. 57-66. URL: <http://econtlaw.nlu.edu.ua/деструкції-національного-ринку-юрид/> (дата звернення: 03.09.2019).

Марченко О. С. Юридичний консалтинг у системі правової економіки. *Економічна теорія та право*. 2016. № 4 (27). С. 67-76. URL: <http://econtlaw.nlu.edu.ua/юридичний-консалтинг-у-системі-право/> (дата звернення: 03.09.2019).

Набатова О. О. Поведінковий підхід до економічного аналізу права. *Економічна теорія та право*. 2015. № 4 (23). С. 109-121. URL: <http://econtlaw.nlu.edu.ua/wp-content/uploads/2016/02/4-109-121.pdf> (дата звернення: 03.09.2019).

Нечипорук Л. В. Теоретичні аспекти формування мережевої економіки. *Економічна теорія та право*. 2015. № 1 (20). С. 76-84. URL: <http://econtlaw.nlu.edu.ua/теоретичні-аспекти-формування-мереж/> (дата звернення: 03.09.2019).

Нечипорук Л. В., Лордкипанидзе Л. Особенности формирования страхового рынка в контексте создания правовой экономики (на примере Украины и Грузии). *Економічна теорія та право*. 2016. № 1 (24). С. 56-66. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vnyua_etp_2016_1_7 (дата звернення: 03.09.2019).

Овсієнко О. В. Правова економіка: зміст та засади функціонування. *Економічна теорія та право*. 2015. № 2 (21). С. 100-109. URL: <http://econtlaw.nlu.edu.ua/wp-content/uploads/2015/11/%E2%84%96-2-100-109.pdf> (дата звернення: 03.09.2019).

Овсієнко О. В., Чуприна О. О Тіньова економіка та право: аналіз взаємодії. *Економічна теорія та право*. 2016. № 4 (27). С. 97-106. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vnyua_etp_2016_4_11 (дата звернення: 03.09.2019).

Шевченко Л. С. Інноваційні моделі соціально-економічного розвитку: Україна на тлі світових процесів. *Економічна теорія та право*. 2015. № 2 (21). С. 9-20. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vnyua_etp_2015_2_3 (дата звернення: 03.09.2019).

Hrytsenko A. A. The emergence of information and network economy as the basis of the law economy. *Економічна теорія та право*. 2016. № 4 (27). С. 49-56. URL: <http://econtlaw.nlu.edu.ua/the-emergence-of-information-and-network-economy-as-the-basis-of-the-law-economy/> (дата звернення: 03.09.2019).

Інших авторів:

Задихайло Д. В. Конституційна доктрина та регулювання економічних відносин у контексті конституційної реформи. *Держ. буд-во та місц. самоврядування*. 2007. Вип. 13. С. 25–37.

Зверяков М. І. Про зміну моделі економічного розвитку. *Економіка України*. 2015. № 6. С. 41-49. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/EkUk_2015_6_5 (дата звернення: 03.09.2019).

Ковтун О. І. Про методологію формування стратегії підприємства *Економіка України*. 2017. № 9. С. 19-35.

Корни夫ская В. О. Биткоин и блокчейн сквозь призму глубинных

умовий фінансового и соціально-економічного розвитку. *Економічна теорія*. 2017. № 4. С. 60-76.

Кредісов А. І., Білоус А. О. Державно-приватне партнерство: світовий досвід та його використання в Україні. *Економіка України*. 2017. № 2. С. 4-16.

Скупінський О. В. Конституційна економіка: поняття та перспективи для України. *Форум права*. 2011. № 1. С. 909-914. URL: http://www.irbis-nbu.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbu/cgiirbis_64.exe?I21DBN=LINK&P21DBN=UJRN&Z21ID=&S21REF=10&S21CNR=20&S21STN=1&S21FMT=ASP_meta&C21COM=S&2_S21P03=FILA=&2_S21STR=FP_index.htm_2011_1_146 (дата звернення: 03.09.2019).

Співачук В. Л. Економічна теорія та економічна політика: алгоритм комунікації. *Наука й економіка*. 2016. Вип. 1. С. 107-111. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nie_2016_1_20 (дата звернення: 03.09.2019).

Ткаченко Ю. В. Конституційні засади економічної системи України. *Форум права*. 2014. № 2. С. 428-431. URL: http://nbuv.gov.ua/j-pdf/FP_index.htm_2014_2_75.pdf (дата звернення: 03.09.2019).

Чернявська О. І. Інституційно-економічний механізм забезпечення інноваційного розвитку суспільства в умовах поглиблення техноглобалізму. URL: http://ena.lp.edu.ua:8080/bitstream/ntb/29903/1/22_161-168.pdf (дата звернення: 03.09.2019).

Інтернет-ресурси:

Електронний архів-репозитарій Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого. URL: <http://dspace.nlu.edu.ua/> (дата звернення: 03.09.2019).

Офіційний веб-портал органів виконавчої влади України. URL: <http://www.kmu.gov.ua> (дата звернення: 03.09.2019).

Офіційний портал Верховної Ради України. URL: <http://rada.gov.ua/> (дата звернення: 03.09.2019).

Офіційний сайт Державної служби статистики України. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua> (дата звернення: 03.09.2019).

Офіційний сайт збірника наукових праць «Економічна теорія та право». URL: <http://econtlaw.nlu.edu.ua> (дата звернення: 03.09.2019).

Офіційний сайт Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку. URL: <http://www.ssmc.gov.ua> (дата звернення: 03.09.2019).

Офіційний сайт наукового журналу «Економіка України». URL: <http://www.economukraine.com.ua/index.php> (дата звернення: 03.09.2019).

Офіційний сайт науково-теоретичного журналу «Економічна теорія». URL: <http://etet.org.ua> (дата звернення: 03.09.2019).

Офіційний сайт Інституту демографії та соціальних досліджень імені М. В. Птухи Національної академії наук України. URL: <http://www.idss.org.ua> (дата звернення: 03.09.2019).

Офіційний сайт Інституту економіки та прогнозування Національної академії наук України. URL: <http://ief.org.ua> (дата звернення: 03.09.2019).

Офіційний сайт Міжнародного валютного фонду. URL: <http://www.imf.org/external/> (дата звернення: 03.09.2019).

Офіційний сайт Міністерства розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства України. URL: <http://www.me.gov.ua> (дата звернення: 12.09.2019).

Офіційний сайт Міністерства фінансів України. URL: <http://www.minfin.gov.ua> (дата звернення: 03.09.2019).

Офіційний сайт Національного Банку України. URL: <http://www.bank.gov.ua> (дата звернення: 03.09.2019).

Офіційний сайт Національного інституту стратегічних досліджень. URL: <http://www.niss.gov.ua> (дата звернення: 03.09.2019).

Офіційний сайт Національної бібліотеки України імені В.І. Вернадського. URL: <http://www.nbu.gov.ua> (дата звернення: 03.09.2019).

Офіційний сайт Світового банку. URL: <http://www.worldbank.org/uk/country/ukraine> (дата звернення: 03.09.2019).

Офіційний сайт Світової організації торгівлі. URL: <https://www.wto.org>
(дата звернення: 03.09.2019).

Journal website «Journal of Economic Theory». URL:
<https://www.journals.elsevier.com/journal-of-economic-theory> (дата звернення:
03.09.2019).

Сайт «Мережа аналітичних центрів України». URL:
<http://www.intellect.org.ua> (дата звернення: 03.09.2019).